

postmottak@askoy.kommune.no

Bergen, 31. januar 2021.

Høringsinnspill til rullering av Askøy kommune sin arealplan

Arbeidet med rullering av arealdelen startet i november 2016. Behandlingen av planen har vært utsatt, men planen er nå tatt opp for ny behandling og det er i den forbindelse åpnet for ny innspillrunde. Askøy kommune er kjent for rikt fugleliv, god tilrettelegging for friluftsliv, men også som én av verstingene innen dispensasjoner fra byggeforbudet i strandsonen. I de nye forslagene til arealplanen er det foreslått fortetting og ny senterstruktur, men det står svært lite om kommunens målsetninger for bærekraftig arealbruk, noe som strider mot Regjeringens forventninger til kommunal planlegging. FNF Hordaland oppfordrer kommunen til å også ta med sterkere føringer i planen som ivaretar naturen og friluftslivet på Askøy.

Askøy er en kommune med stort utbyggingspress, der taket for videre vekst snart er nådd. Utbyggingspresset i kommunen ble enda tydeligere i Sivilombudsmannens rapport om dispensasjoner fra byggeforbudet i strandsonen, som viste klare mangler ved kommunens dispensasjonspraksis^{1,2}. Rådmannen i kommunen ble nylig intervjuet i lokalavisen angående konklusjonene i rapporten der kritikken ble blankt avvist³. Disse holdningene tydeliggjør at det er stort behov for mer bærekraftige føringer i arealplanen. Vi vil i det følgende kommentere noen av de nye forslagene til arealbruk og gi innspill til hvordan kommunen kan praktisere en mer bærekraftig samfunnsutvikling på øyen.

Forslag til ny arealbruk

Erdal skole og idrettshaller

Hopastykket er et av områdene som er foreslått for ny lokalisering av Erdal skole. Det er også planer om å bygge idrettshaller og én ishall her. Hopastykket er et verdifullt LNF-område og en del av et sammenhengende naturområde på Askøy. Utbyggingen vil gi inngrep i myrområder som er svært viktige for karbonlagring, og vil gi negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet. Arealendringer

¹ Sivilombudsmannen 19.01.2021. «Rapport om dispensasjoner i strandsonen». Hentet 29.01.2021 fra: <https://www.sivilombudsmannen.no>

² Askøyværingen 10.07.2020. «Askøy er for løssluppen i strandsonen». Hentet 29.01.2021 fra: <https://www.av-avis.no>

³ Askøyværingen 26.01.2021. «Svarer på strandsonekritikk: – Det er ikke snakk om 100 hus og hytter. Dette er små saker» Hentet 29.01.2021 fra: <https://www.av-avis.no/>

fører til store karbonutslipp; å ta vare på myrene er derfor et effektivt klimatiltak⁴. Forumet viser til tomter avsatt til offentlige formål i Frudalen, som ligger nærmere tjenesteytelser og boligområdene, som alternativ til Hopastykket.

Samband Vest

Samband Vest er en planlagt tverrforbindelse fra Askøy, via Meland til Radøy. Veiprojektets formål er å styrke næringsutvikling, transportberedskap og bosetting i regionene Sotra/Øygarden, Askøy og Nordhordland. I arealplankartet datert 14.12.2018 er det tegnet inn fire alternativer for veiforbindelse fra Askøy like sør for Herdla til Meland, selv om prosjektet ikke er en del av den regionale transportplanen. Veiprojektet er nok lite realistisk med tanke på finansiering, men vi må likevel påpeke at prosjektet vil medføre behov for utvidelse og opprusting av eksisterende veinett, som igjen vil føre til nye arealbeslag og naturinngrep både på Askøy og i Meland. Mer tungtrafikk så langt nord på Askøy strider også mot kommunes «visjon 2040» i klima- og energiplan 2011-2014/2020 (datert 21.02.2014)⁵. Vi ber kommunen også om å ta hensyn til klima, arealbeslag, transportbelastning, friluftsliv og naturområder når de planlegger for ny industri nord på øyen, deriblant planene om batterifabrikk med 2000 arbeidsplasser på Mjølkevikvarden^{6,7}, da dette vil medføre store samfunnsmessige ringvirkninger – på godt og vondt.

Cruisehavn i Eidsvika

I mai 2020 ble lagt frem planer om en cruisehavn på Askøy som selges inn som et svært miljøvennlig prosjekt⁸. Cruisehavnen skal legges til Eidsvika, den siste uberørte viken på søre Askøy som er et mye brukt friluftsområde med bademuligheter⁹. Havnen skal ha fire snuplasser for cruiseskip, og tilhørende infrastruktur er dimensjonert på størrelse med en flyplass. Cruisehavnen skal også fungere som en «blå bybane». I prosjektfremstillingen er det tegnet inn en blå-grønn struktur som ligner en elv/akvedukt på taket av hovedbygningen som på ingen måte kan erstatte friluftsområdet i Eidsvika. Det er ingen realisme i en nullutslippshavn eller at havnen skal være selvforsynt med energi per i dag. De fire forslagene til egen energiproduksjon kan ikke levere nok energi; batterier vil ikke kunne levere til store cruiseskip, saltvannspumpekraftverk har så langt ikke vært en suksess, det er også for kostbart og vil mest sannsynlig ikke fungere her, og solceller vil heller ikke kunne forsyne store skip. Prosjektet må i det minste vise til konsepter som er utprøvd og vise til hvor mye energi som skal genereres og lagres. Vi foreslår at kommunen ser bort fra dette prosjektet og tar vare på den siste urørte viken på den sørlige delen av øya, og heller satser på reelt bærekraftig næringsvirksomhet i arealer som er avsatt til næring.

⁴ Kyrkjeeide, M.O., Bartlett, J., Rusch, G., Sandvik, H. & Nordén, J. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer (revidert utgave). Norsk institutt for naturforskning. NINA Temahefte 76b, 44 sider.

⁵ Askøy kommune. Handlingsdelen. Energi og Klimaplan 2011-2014/2020. Datert 21.02.2014. Hentet 28.01.2021 fra: <https://askoy.kommune.no>

⁶ Vestland Fylkeskommune 2021. «Vestland har alt batterifabrikken treng». Hentet 29.01.2021 fra: <https://www.vestlandfylke.no>

⁷ Askøyværingen 22.01.2021. «Ønsker at batterifabrikk på 1000 mål blir bygd her». Hentet 29.02.2021 fra: <https://www.av-avis.no>

⁸ Askøy kommune 2020. Vil bygge miljøcruisehavn for 20.000 turister daglig. «Kildn til fremtiden»-prosjektfremstilling. Hentet 28.01.2021 fra: <https://askoy.kommune.no>

⁹ Askøyværingen 21.06.2021. «Ikke ødelegg det siste urørte kystområdet på søre Askøy». Hentet 29.01.2021 fra: <https://www.av-avis.no>

Forslag til områder som bør sikres

I planforslaget til 1.gangsbehandling av rullert KPA (datert 14.12.2018) står det at «Askøy kommune vil fortsette å være en grønn kommune som tar de riktige klima- og miljøvennlige valgene». Grønnstrukturen er omtalt som en viktig verdi, og planen sier også at strandsone, blå-grønne strukturer og natur- og friluftsområder skal sikres, og at det er viktig å opprettholde en sammenhengende grønn akse fra sør til nord. Vi er positive til at dette er med i planen, men vi savner likevel tydeligere forpliktelser for å ivareta naturmangfoldet, og løftene om sikring av strandsonen har ikke fungert i praksis. Vi har i det følgende noen forslag til nye hensynsoner for friluftsliv (H530):

- Rundt Dronningen/turområdet mellom Ravnanger, Søre Haugland og Ask. Turområdet brukes hele året, og har en flott gapahuk på Dronningen. Området må sikres for fremtiden.
- Turområdet Åsebøskogen/Nordre Haugland/Siglingavatnet. Helårsbruk. Området er mye brukt i helgene, og det er en del hensynsløs parkering i 80-sonen når parkeringsplassen på Kjerrgardsflaten er full. Parkeringen på Nordre Haugland har dårlig tilkomst på smal vei og stistarten er uegnet for mange brukergrupper. Det bør derfor avsettes et større eller bedre areal til parkeringsløsning.

I tillegg foreslår vi å beholde hensynssone for naturmiljø (H560-sonene) som er skissert i forslaget til 1.gangs behandling av rullert KPA i 2018 (kart datert 14.12.2018). Dette gjelder særlig Vestafjæra på Herdla som er en unik rullesteinstrand. Stranden er i tillegg et mye brukt friluftslivsområde. Områder som ble avsatt til arealformål grønnstruktur i forrige kommuneplan bør videreføres i nytt planforslag. Dette gjelder også områder avsatt med hensyn til friluftsliv og markområdene. Blå-grønne strukturer i utbyggingsområder skal vektlegges og ivaretas gjennom planen, og vi minner om at 100 meters byggeforbudet også gjelder vassdrag (jf. pbl § 1-8).

Mer bærekraft i arealplanen

Arealplanen fremstår som noe utdatert i 2021. I mai 2019 publiserte Kommunal- og moderniseringsdepartementet oppdaterte nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Her understrekes det at bærekraft er nøkkelordet: «Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen»¹⁰.

¹⁰ Regjeringen 2019. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023. Hentet 29.01.2021 fra: <https://www.regjeringen.no/>

Vi ønsker et større fokus på miljømessig bærekraft i arealplanen. Areal er ikke en fornybar ressurs og arealendringer er hovedårsaken til tap av naturmangfold globalt, nasjonalt, men også på Askøy. Det er derfor svært viktig at bærekraftmålene fremvises i form av bærekraftmodellen til Stockholm Resilience Centre - "Sustainability Science for Biosphere Stewardship" - som angir en modell for hva bærekraft innebærer, og hvordan natur og friluftsliv bør ivaretas. I bærekraftmodellen er klima, naturvern, biologisk mangfold og rent drikkevann grunnmuren som skaper forutsetningene for samfunnsutvikling, mens næringsinteressene er prioritert sist. I tillegg vil de nasjonale miljømålene, som nå er oppdatert i henhold til FNs bærekraftsmål, være viktig¹¹.

Figur 1. FNs bærekraftsmål organisert etter bærekraftmodellen. Kilde: Azote Images for Stockholm Resilience Centre.

grunnmuren som skaper forutsetningene for samfunnsutvikling, mens næringsinteressene er prioritert sist. I tillegg vil de nasjonale miljømålene, som nå er oppdatert i henhold til FNs bærekraftsmål, være viktig¹¹.

Naturmangfoldplan

Regjeringen opprettet et pilotprosjekt for kommunedelplaner i 2016. Bakgrunnen for prosjektet var St.meld. 14 (2015-16) «Natur for livet», som er en handlingsplan for naturmangfold. Pilotprosjektet har blitt videreført, og alle norske kommuner kan søke om tilskudd til en egen naturmangfoldplan. Vi oppfordrer kommunen til å utforme en kommunedelplan for naturmangfold for å sikre bærekraftig arealbruk, og søke tilskudd til planarbeidet fra Miljødirektoratet¹².

Videre bør kommunen innføre et arealregnskap for å gjenbruke allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur, samt innføre arealavgift. Dette vil være et viktig redskap for å kunne nå, og følge opp målsetningene i naturmangfoldplanen.

En plan for fjerning av fremmede arter på øyen, særlig der det er plantet sitkagran på torvjord og lynghei, bør være med i en naturmangfoldplan, samt tiltak for restaurering av myrområder og gjennomføring av foreslåtte tiltak for å bedre habitat- og oppvandringsforhold for sjøørret i kartlagte vassdrag^{13,14}.

Konklusjon

Vi må dessverre påpeke at det er behov for å heve ambisjonsnivået når det gjelder bærekraftig arealforvaltning i planen. Forumet oppfordrer kommunen til å søke om midler til å lage en egen plan for naturmangfold for å ivareta kommunens natur- og friluftslivverdier, og for å fremme mer bærekraftig samfunnsutvikling. Vi ønsker kommunen lykke til videre med arbeidet med arealplanen, og ser frem til å lese neste utgave som vil bidra til mer natur- og klimavennlig arealpolitikk på Askøy.

¹¹ Miljødirektoratet. Miljøstatus-Norges miljømål. Hentet 29.01.2021 fra: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no>

¹² Miljødirektoratet. Tilskudd til naturmangfold i kommunene. Hentet 28.01.2021 fra: <https://www.miljodirektoratet.no>

¹³ Moe, B. 2003. Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Askøy. – Askøy kommune og Fylkesmannen i Hordaland, MVA-rapport 12/2003: 1-97.

¹⁴ Pulg, U., Barlaup, B., Gabrielsen S.-E. & Skoglund, H. 2011: Sjøaurebekker i Bergen og omegn. NORCE LFI-rapport nr. 181, 295 sider.

Innspillet sendes på vegne av organisasjonene Naturvernforbundet Hordaland og Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Silje Elvatun Sikveland

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivorganisasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftslivsinteressene i fylket. Per i dag er det elleve organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer organisasjonene rundt 40.000 medlemmer i fylket.

